

DANVA notat

Vedr.: CEL Oplæg ved Dansk Vand Konference (DVK) 17. november

DVK 17. november: Vandselskabets rolle i samfundet

Indledning	<p>Kære <u>alle</u> sammen</p> <p>Jeg understreger alle. Aldrig har vi været så mange, som vi er i år. Vi er over 500 tilmeldte til DANVAs Dansk Vand Konference 2015 - Danmarks største vandarrangement. Den rekordstore deltagelse er et vidnesbyrd for mig om, at netop vidensdeling er en af vandsektorens styrkepositioner.</p> <p>De næste to dage skal vi her på Dansk Vand Konference 2015 opleve 87 spændende oplæg. Vi skal høre om klimatilpasning, LAR, drift, asset management og meget andet. Vi bliver præsenteret for projekter, udfordringer og gode løsninger.</p> <p>Som indledning og inspiration til de kommende dage har vi inviteret indlægsholdere, som lige om lidt vil give nye perspektiver på vores arbejde. Her vil jeg gerne byde velkommen til:</p> <p>Kontorchef Inger Bergmann fra Naturstyrelsen Direktør Henrik Garver fra FRI Projektchef Anne-Mette Gjeraa, Realdania Og endelig Henrik Karlsen, The Innovation Board</p> <p>Men, inden, jeg giver ordet til dem, vil jeg allerførst komme</p>
------------	---

	<p>med nogle betragtninger om vandselskabets rolle i samfundet:</p> <p>Hvad vi er gode til i dag?</p> <p>Hvor vi skal blive bedre?</p> <p>Og hvor er vi lidt for selvfede ;-)</p> <p>Det er på sin plads at understrege, at når vi skal blive bedre, så er det ikke så meget, fordi vi ikke er gode nok i dag, men fordi vi står overfor en lang række nye udfordringer, som kommer til at påvirke vores ydelser fremover.</p> <p>Allerede i dag er der skyhøje forventninger til vandselskaberne. Dem bliver DANVA og I mødt med hver eneste dag.</p> <p>Vandselskaberne understøtter folkesundheden, sikrer et godt vandmiljø og sørger for, at danskerne kan færdes i byen uden at få våde fødder og at infrastrukturen ikke bryder sammen under skybrud.</p> <p>Vi bidrager til innovation og teknologiudvikling, vi skal fremme eksport og skabe vækst og beskæftigelse.</p> <p>Og så skal vi lige effektivisere for milliarder for at sikre lavest mulige vandpriser oveni.</p> <p>Men er alt dette overhovedet muligt?</p>
Kvalitet i daglige arbejde	<p>Lad mig først slå helt fast – vi er rigtig gode til det allervigtigste, til at levere på vores kerneydelser i dagligdagen, sikre tilstrækkeligt og rent vand til borgerne og til at håndtere spildevand miljømæssigt forsvarligt. Vi er også virkelig gode til regnvand klimatilpasning.</p>
Drikkevand	<p>Vi er blandt verdens bedste til at levere rent vand. Beskyttelse af vores grundvandsressourcer, der konstant trues af forurening fra pesticider og kvælstof, er en afgørende forudsætning for det høje niveau. Den indsats forudser vi bliver mere intens i fremtiden blandt andet som konsekvens af regeringens plan om at lade landbruget sprede endnu</p>

	<p>mere kvælstof ud på markerne.</p> <p>I Odense er Vandcenter Syd f.eks. med til at etablere den 360 ha store Elmelund Skov, som beskytter et stort grundvandsmagasin og sikrer bynær natur til borgerne.</p>
Spildevand	<p>På spildevandsområdet er vi også helt i front. Folk kommer rejsende fra hele verden for at se vores moderne renseanlæg. Kvaliteten af vores badevand bliver stadig bedre. Og hvad der er nok så vigtigt, når vi spørger kunderne, så er mere end fire ud af fem kunder tilfredse med vores arbejde.</p>
Klimatilpasning	<p>Og lad os se lidt på klimaopgaven, som kommer til at fylde endnu mere i fremtiden.</p> <p>Vi har oplevet en del oversvømmelser de senere år. Mange af os er blevet mødt af fortvivlede borgere, som har fået vand i kældrene og er bange for, at deres huse mister værdi eller ikke længere kan forsikres.</p> <p>Som værn har vi udviklet mange nye løsninger til håndtering af ekstrem regn og oversvømmelser: for eksempel skaterparker, skybrudsveje og vandlegepladser</p> <p>Hver eneste dag udvikler vi nye løsninger, men vi er nødt til at blive bedre og bedre i takt med, at klimaet ændrer sig.</p> <p>Danmark har allerede nu et mål om at opnå 30 % energiforsyning fra vedvarende energi. For at bidrage til at håndtere den store samfundsmæssige udfordring må vi, vandselskaberne, være med.</p> <p>Klimatilpasning er en global udfordring. Vores ansvar i de enkelte forsyninger er at håndtere det ændrede klima lokalt og bidrage til at reducere CO₂-udledningerne. Og her er vi godt med.</p> <p>Billund Vand har opført Billund BioRefinery, et fyrtårnsprojekt, som har fået støtte fra MUDP – Det Miljøteknologiske Udviklings- og Demonstrationsprogram samt vores egen:</p>

	<p>Vandsektorens Teknologiuudviklingsfond (VTU-fonden). Projektet startede i 2013 og forventes færdigt i 2017. Det skal optimere renseprocesser og samtidig udnytte slammet til at producere bl.a. el og varme, gødning og fosfor.</p> <p>I Københavnsområdet producerer BIOFOS' anlæg CO₂-neutral strøm, gas og fjernvarme til forsyningsnettet.</p> <p>Andre lande taler om renseanlæg, der bruger mindre energi eller er CO₂-neutrale. Her er vi langt foran med energioptimerende anlæg, der samtidig fungerer som demonstrationsprojekter for dansk vandviden.</p> <p>Verdens ledere mødes til klimatopmøde, COP 21, i Paris i begyndelsen af december. Her bliver der arbejdet på en bindende klimaaftale, som skal holde den globale temperaturstigning under 2 grader. Men selv hvis det lykkes, så er 2 grader også en markant temperaturstigning som vil medføre mere ekstrem regn og flere oversvømmelser.</p> <p>Allerede i det 21. århundrede vil Danmark blive varmere. Vi vil få mere nedbør og flere og voldsommere storme. Det kan betyde, at hvad vi i dag ser som en 100-årsregn, måske vil forekomme hvert 5. år eller endnu oftere.</p> <p>Og som alle os, der er her i dag, ved, er der store omkostninger forbundet med klimaændringerne.</p> <p>Oversvømmelsen i København den 2. juli 2011 er blevet anslået til at have kostet forsikringssekskaberne 6,2 mia. danske kroner. Hertil kommer de menneskelige omkostninger. Siden har Danmark haft adskillige hændelser med store økonomiske og samfundsmæssige omkostninger.</p> <p>Så vi helt sikkert blive udfordret i forhold til at udvikle nye klimaløsninger.</p>
Vandsektorloven	<p>I dagligdagen betyder de politiske og lovgivningsmæssige rammer meget. Derfor arbejder vi med rammerne for vores arbejde. Nye klimamedfinansieringsregler og klimatilpassningsplaner i alle kommuner har sat skub i en lang række</p>

aktiviteter på området.

De bidrager til bedre løsninger for klimatilpasning i byerne i tæt samarbejde mellem forsyninger og kommuner og med inddragelse af borgerne, men der er stadig behov for bedre rammer.

I Danmark er vi i gang med en revision af vandsektorloven. Det blev senest drøftet ved en konference, som vi arrangerede i København den 10. november.

Også ved den lejlighed blev det klart, at vandbranchen lige fra producenter over rådgivere, til forskere og vandselskaber er enige om, at den økonomisk enøjede regulering, der er lagt op til, er forfejlet.

Lovforslaget bidrager på ingen måde til afbureaukratisering, teknologiudvikling eller hensynet til folkesundhed og miljøet. Der er derimod et ensidigt fokus på effektivisering og økonomisk detailstyring, der fjerner innovationskraften.

Desuden er der lagt op til i lovforslaget, at hvis vandselskaberne skal investere mere end deres økonomiske ramme byder, så skal de først have lov til det af kommunen og siden af Forsyningssekretariatet. Vi har ikke kunnet få særlig gode forklaringer på den konstruktion, der er både ulogisk og kontraproduktiv.

Og der er flere problemer med udformningen af vandsektorloven, som den er lagt frem nu.

Bl.a. er det en forhindring for en effektiv gennemførelse af de mest optimale tiltag til klimatilpasning, at vandselskaberne ikke både kan projektere, etablere, drive og eje overfladeanlæg til vandafledning.

Drift af overfladeanlæg er ganske vist kommet ind med vandsektorloven, men hvis vi skal sikre effektive løsninger, skal vi også kunne etablere og eje anlæggene.

Det skal naturligvis ske i et tæt samarbejde med kommunerne, som er myndighed på området. Men det er vand-

	<p>selskaberne, der har teknisk viden om, hvor og hvordan anlæggene bør udformes.</p> <p>Det er jo også os, der ved hvordan vi bedst muligt får nye anlæg til at hænge sammen med de eksisterende systemer. Og det er os som vil blive udfordret i det daglige arbejde, hvis anlæggene ikke bliver udformet hensigtsmæssigt.</p> <p>Politikerne må se på rammerne for klimatilpasning igen, så vi fra starten sikrer, at de mest optimale løsninger bliver udviklet i et tæt samarbejde mellem kommuner og forsyninger og med inddragelse af alle interessenter.</p> <p>DANVA presser sammen med blandt andre DI og Dansk Miljøteknologi på overfor teknokraterne i embedsmandsværket, der ser ud til at have fået overtaget over politikerne i forbindelse med revision af vandsektorloven. Hvor det hele ender, det ved vi på stående fod ikke, men en samlet branche er enig om, at lovforslaget på væsentlige punkter er forfejlet og mangelfuldt.</p>
Vandvisionen	<p>Samtidig med, at vi knokler på med de daglige udfordringer, er der en klar forventning om, at vi bidrager til innovation, vækst og eksport i vandsektoren. Vi skal være med til at håndtere store globale udfordringer.</p> <p>Det kan vi også, og det vil vi, men det skal hænge sammen med vores daglige arbejde.</p> <p>Mens vi i Danmark kan sikre borgerne nok vand og rent vand, kan vi forvente, at næsten halvdelen af verdens befolkning vil blive berørt af vandmangel i 2030.</p> <p>Det er afgørende at udnytte de eksisterende ressourcer så effektivt som muligt. Vandselskaberne kan bidrage ved at dele ud af deres erfaringer om bl.a. vandeffektivitet og vandbesparelser i samarbejde med andre aktører på området.</p> <p>DANVA, DI og Dansk Miljøteknologi har i samarbejde med</p>

miljøministeren udarbejdet en fælles vandvision, som blev vedtaget af godt 50 repræsentanter for hele branchen ved et topmøde i februar 2015.

Det er et omdrejningspunkt for visionen, at Danmark skal udbygge sin position som kraftcenter for smarte og effektive vandløsninger til hele verden. Det giver vækst og arbejdspladser i Danmark.

Og det vil samtidig hjælpe andre lande med at nå deres målsætninger. Det kan dreje sig om adgang til vand, men med FN's nye bæredygtighedsmål og det globale vandmål, som blev vedtaget i september 2015, er der for første gang kommet mål for at forbedre vandmiljøet, mindske forureningen og sikre mere effektiv udnyttelse af vand overalt.

Netop de opgaver hører til vores kernekompetencer og derfor er vores viden vigtig for arbejdet med vandvisionen.

Lige nu er DANVA sammen med DI og Dansk Miljøteknologi ved at udvikle en handlingsplan for at føre visionen ud i livet. Den vil blive diskuteret med branchen på møder i Vandhuset den 23. november og i København den 1. december. Vi håber naturligvis at se så mange som muligt af jer til møderne. I kan være med til at gøre handlingsplanen relevant for vores daglige arbejde.

Visionen har til hensigt, at vi skal fordoble eksporten inden for vandteknologi og skabe 4.000 nye arbejdspladser. Og der er et stort potentiale i sektoren.

Men jeg vil godt slå fast, at det er absolut nødvendigt, at producenter og rådgivere tager aktivt del i arbejdet og ikke bare forventer, at det er vandselskaberne, der skal drive processen.

Jeg hører fra producenter og rådgivere, at de forventer, de får serveret statspenge og færdige løsninger til samarbejdsmodellen. Men sådan spiller klaveret ikke. Der er et marked og en risiko for jer, som I bliver nødt til at definere

	<p>og tage, ellers er der ingen gevinst.</p> <p>DANVA har igangsat vandvisionen, som udvikles sammen med DI, Dansk Miljøteknologi og Miljøministeriet. Den er afgørende for, at vi kan opnå det teknologispring, som understøtter billigere og bedre løsninger nationalt og som samtidig skaber vækst og eksport.</p> <p>Kom nu derude. Aldrig har vi i branchen været så enige. Det er nu vi skal gribe chancen og realisere visionen.</p> <p>Og der er et kæmpe behov, et marked.</p> <p>En rapport fra EU viser, at der er mulighed for stor vækst blandt forsyninger i EU, navnlig i de nye medlemslande.</p> <p>Det kan skabe 225.000 nye arbejdspladser indenfor branchen i EU, hvis alle vanddirektiverne bliver implementeret i EU, ikke mindst i Central- og Østeuropa, som er langt bag efter.</p> <p>Det vil give arbejdspladser i de pågældende lande, men der skal også købes udstyr og leveres rådgivning for at nå målet. Her kan vi hjælpe med til at sikre, at dansk teknologi og danske virksomheder får vores del af kagen.</p> <p>Vi har et godt udgangspunkt her.</p> <p>Danmark står for 3,1 % af de gamle EU-landes samlede eksport af vandteknologi. I forhold til vores størrelse er vi det EU-land med den højeste eksport af vandteknologi og den er stigende.</p> <p>Samtidig er dansk teknologi, danske pumper og ventiler, kendt over hele verden for kvalitet og energieffektivitet, og begge elementer kommer der øget fokus på i disse år.</p>
Eksport og arbejdspladser	<p>Hvor er det så, at vi kan bidrage? Ja for at starte et sted, så kan vi være med til at vise vores løsninger frem og fortælle historien om den danske model.</p>

	<p>Nogle helt konkrete ideer er, at:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vi kan være partnere i innovationsprojekter - Vi kan levere testfaciliteter for nye teknologier - Vi kan bidrage med vores viden om drift af anlæg og i forhold til træning af medarbejdere fra andre lande og - Vi kan demonstrere, hvordan løsninger fungerer i Danmark. <p>Det er områder, hvor danske virksomheder kan levere et flot bidrag til innovation, grøn vækst og eksport uden at gå på kompromis med kerneydelser. Ja tværtimod vil det også bidrage til bedre teknologi i Danmark og dermed bedre muligheder for, at vi kan levere et godt produkt.</p>
	<p>Der er eksempler fra mange forsyninger på nye innovative løsninger, som kan markedsføres:</p> <p>Jeg har allerede nævnt Billund BioRefinery. Her får borgerne i Billund får en bedre løsning, og det har allerede givet danske ordrer på to tilsvarende anlæg til Sydkorea.</p> <p>Jeg kan også komme med et eksempel her fra Aarhus. Aarhus Vand har udstationeret en spildevandsekspert på handelskontoret i Chicago. Han formidler viden om dansk renseteknologi generelt og om rensprocesser med lavere energiforbrug og får erfaring på områder, hvor de amerikanske løsninger er mere avancerede. Aarhus Vand er med til at åbne døre for danske virksomheder, men virksomhederne er selv ansvarlige for opfølgning og for at få afsluttet handelen.</p>
IWA	<p>Og så lige et par ord om IWA-kongressen i 2020, som I måske har hørt om.</p> <p>International Water Association har valgt Danmark som vært for World Water Congress & Exhibition. Den bliver holdt i København i efteråret 2020, og vi forventer mindst</p>

	<p>5.000 deltagere.</p> <p>For os er det vigtigt, at kongressen i København kommer til at hænge sammen med vandvisionen og vores arbejde med at sikre Danmark som et kraftcenter for vandteknologi.</p> <p>Kongressens tema: "Water for Smart Liveable Cities" giver mulighed for at vise de løsninger frem, som er udviklet af forsyninger, virksomheder, konsulenter og myndigheder i fællesskab. Kongressen finder sted i København, men der kommer til at være mange muligheder for hele landet til at deltage og vise løsninger frem.</p> <p>Og herfra kommer nu en opfordring til jer – en samlet dansk vandsektor stod bag budet til IWA. Opbakningen fra sektoren var en af hovedårsagerne til, at vi vandt. I de kommende 5 år skal vi stå sammen om, at gennemføre den største og bedste IWA kongres nogensinde.</p>
	<p>Og så til sidst lidt om, hvor vi er for selvfede ;-)</p> <p>For er vi nu også verdens bedste... Ja, på nogle parametre. Men på andre er vi ikke. Vi aner af gode grunde ikke så meget om at rense spildevand ned til drikkevandskvalitet. Ikke med mindre vi regner Andreas Mogensens tur i rummet assisteret af Aquaporin med. Der er andre lande, der er foran os, for det her skal vi jo ikke kunne på det nationale niveau.</p> <p>Og hvad med vores systematik. Ved vi præcis, hvad vandselskaberne har brug for i fremtiden for til stadighed at leve op til effektiviseringskrav? Har vi mål og retning, der rækker ud over det, som hver rådgiver, producent og vandforsyning styrer efter? Jeg tvivler.</p> <p>Med vandvisionen er der tegnet de overordnede principper for samarbejdsmodeller. Nu er tiden inde til at vi sammen tager visionen i hånden og drager ud på den rejse, der skal føre os til et højere teknologisk og styringsmæssigt niveau,</p>

	<p>som også er attraktivt for udlandet.</p>
	<p>Og er vi så stærke nok til det? I dag er vi helt sikkert, men vil vi også være det i fremtiden. Her er svaret nok mere et ja, men...</p> <p>Der sikres bedre rammer, så vi kan arbejde med alle elementer, også ejerskab, af klimaløsninger.</p> <p>Forsyningernes viden og erfaringer skal inddrages i Vandvisionen, så vi kan bidrage til at fremme eksporten og skabe arbejdspladser.</p> <p>Der skal sættes flere midler af til forskning, teknologiudvikling og innovation end vi ser nu. Med årets finanslov kan vi ikke opretholde samme høje niveau i fremtiden. Og slet ikke når, at vandselskaberne skal foretage en historisk stor spareøvelse.</p>
	<p>Men når det er sagt, så står vi nu godt rustet til at møde de kommende udfordringer. Og en dag som i dag er vigtig for at vi kan dele vores faglige viden og sammen udvikle fremtidens løsninger, der gør os i stand til bedre at afbalancere de mange krav, der stilles nu og i fremtiden.</p> <p>Med disse ord vil jeg endnu en gang byde jer velkommen. Jeg glæder mig meget til de kommende dage.</p>